

“Allt vi inte pratar om”

- *Ett verktyg för unga killar att granska, ifrågasätta och diskutera mansrollen och dess effekter*

**ALLT
VI INTE
PRATAR OM**

Innehåll

Inledning	2
Vad är "Allt vi inte pratar om"?	2
Vilka är Make Equal?	2
Varför du som lärare bör använda dig "Allt vi inte pratar om"	3
Sammanfattning av våra sex teman	6
Förberedelser	8
Vad du behöver göra innan lektionerna	8
Tips för att skapa en så positiv upplevelse för eleverna som möjligt	9
Nödvändigt material för inläsning	10
Så här funkar det	11
Undervisningens disposition	11
Din roll som lärare	12
Gruppindelning och hur tänka kring kön	13
Lektionsupplägg	14
Lektion 1	14
Lektion 2 - 7	15
Lektionsövningar	17
Övningar till lektion 1	17
Övningar till lektion 2-7	19
Tema kärlek - tillhörande lektionsmaterial	19
Tema skörhet - tillhörande lektionsmaterial	21
Tema sex - tillhörande lektionsmaterial	23
Tema flyktvägar - tillhörande lektionsmaterial	25
Tema vänskap - tillhörande lektionsmaterial	27
Tema ego - tillhörande lektionsmaterial	29
Bilaga - kompletterande information	31
Att köpa boken	31
Att hitta podden	31
Tips på externa föreläsare	32
Tips på var den som vill prata mer kan vända sig	33
Ordlista - förklaring av vissa begrepp som används i texten	34
Vanliga frågor, påståenden och invändningar	35

Inledning

En sak kan konstateras; det är inte alltid en dans på rosor att vara ung kille. För att passa in ska killar vara obrydda, tuffa och starka. Killar får inte visa sig sårbara, osäkra eller prata om sådant som känns jobbigt. Samhällets oskrivna regler om hur en "riktig kille" ska vara gör att många lider i det tysta.

Vi vet att killar och män söker vård för psykisk ohälsa i mindre utsträckning än andra och att de är överrepresenterade i självmordsstatistiken. Vi vet att var femte man saknar en nära vän. Killar hamnar även på efterkälken avseende studieprestation och utbildningsnivå. Dagens förväntningar på killar drabbar dock inte bara killarna själva, utan i förlängningen även andra. Inte minst märks det i den vardagliga skolmiljön, i form av sådant som grabbig jargong, otrygghet, sexuella trakasserier och en stark anti-pluggkultur.

Vad är "Allt vi inte pratar om"?

"Allt vi inte pratar om" är en satsning från Make Equal som syftar till att underlätta för killar och män att prata om svåra och känsliga saker. "Allt vi inte pratar om" har tagits fram i samarbete med Studieförbundet, IOGT-NTO, Acast, Bonnier Bookery och Månocket och är idag bland annat en bok (inkl. ljud- och e-bok) och en podcast. Den senaste utvecklingen av "Allt vi inte pratar om" är den lärarhandledning du just nu håller i din hand. Konceptet bygger på sex centrala teman som visat sig vara särskilt brännande för män att tala om; nämligen kärlek, sex, flyktvägar, skörhet, vänskap och ego.

På hemsidan www.alltviintepratarom.se finns ytterligare information.

Vilka är Make Equal?

Make Equal är en ideell stiftelse. Vi är lösningsfokuserade jämlikhetsexperter som jobbar för – och uppmanar till – praktiskt jämlikhetsarbete. Målet är ett samhälle där alla slipper diskriminering och kan nå sin fulla potential. Make Equal är även de som tagit initiativ till detta koncept. Läs mer på

www.makeequal.se.

Om lärarhandledningen

Denna lärarhandledning är riktad till dig som ser skolans viktiga roll i arbetet mot ett jämställt samhälle och en samtyckeskultur. Handledningen syftar till att skapa öppna och självrannsakande samtal bland elever. Materialet är uppbyggt runt satsningens sex olika teman men anpassat för skolungdomar från 14 år och uppåt. Materialet ska helst tillämpas vid sju olika lektionstillfällen, men går att anpassa utifrån de förutsättningar som finns.

Varför du som lärare bör använda dig "Allt vi inte pratar om"

Med "Allt vi inte pratar om" ges du och dina elever möjlighet att arbeta med jämställdhet ur en ny vinkel. Skolan har idag ett ansvar för att arbeta med jämställdhet och likabehandling. Detta är väl förankrat i såväl skollagen som läroplanerna¹. Det som ofta saknas är att ge killarna en tydlig roll i det arbetet. "Allt vi inte pratar om" är ett praktiskt verktyg för att göra just det. Detta genom att utmana de föreställningar om manlighet som idag ligger i vägen för att nå ett jämställt samhälle. Ett jämställdhetsarbete som förändrar begränsande och skadliga normer för maskulinitet kan ge stora vinster för såväl killarna själva som för samhället i stort. Det kan leda till ökad trygghet, förbättrad hälsa och minskat våld och det kan höja kvaliteten inom skolan. Nedan följer exempel på vad som menas med det.

- **Att prata med varandra kan påverka killars psykiska hälsa positivt.**

Unga killar förväntas inte ta ansvar för eller prata om hur de mår. Det kan leda till att vuxna inte frågar, och killarna aldrig lär sig sätta ord på det². Detta hindrar unga killar från att söka stöd när de mår dåligt. Killar står exempelvis idag endast för 10–15 procent av besöken på ungdomsmottagningar³. Om killar får träna på att sätta ord på känslor och ta ansvar för sin psykiska hälsa kan det på sikt bidra till att fler

¹ Jämställd skola. Styrdokument om jämställdhet.

<http://www.jamstalldskola.se/vad-ar-jamstalldhet/styrdokument.shtml> (hämtad 2018-05-16).

² Nordenmark, Love., Hyllander, Klas., Helsing, Bo., Berg, Lena. Maskulinitet och psykisk hälsa - strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg: 12. Rapport/Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

³ Nordenmark, Love., Hyllander, Klas., Helsing, Bo., Berg, Lena. Maskulinitet och psykisk hälsa - strategier för förbättringsarbete i vård och omsorg: 11. Rapport/Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

söker hjälp när de mår dåligt.

- **Att utmana könsrollerna kan förbättra skolresultaten.**

De könsnormer som präglar skolan (och övriga samhället) får konsekvenser i form av bråk och stök på lektionerna och en stark antipluggkultur. Killar presterar också sämre i skolan än andra. Killar har lägre genomsnittsbetyg och saknar i störst utsträckning såväl gymnasiebehörighet som gymnasieexamen⁴. Att utmana destruktiva och begränsande normer för maskulinitet och inte låta dem stå i vägen för pojkars skolarbete kan därmed leda till bättre studieresultat och att fler klarar kunskapskraven⁵.

- **Att motverka grabbig jargong kan göra skolan tryggare för alla.**

Dagens förväntningar på killar drabbar inte bara killarna själva, utan i förlängningen även andra. Inte minst märks det i den vardagliga skolmiljön, i form av sådant som grabbig jargong, otrygghet, sexuella trakasserier eller våld. Killar är överrepresenterade som både utövare och offer för fysiskt våld i skolan⁶. 97% av de som misstänks för sexualbrott idag är män⁷. Ett jämställdhetsarbete som förändrar begränsande och skadliga normer för maskulinitet kan alltså ge stora vinster för fler än killarna själva. Det kan leda till ökad trygghet, minskat våld och höja kvaliteten inom skolan.

⁴ Jacobson, Magnus., Heikkilä, Mia. Maskulinitet och jämställd skola - arbete för ökad trygghet och bättre studieresultat: 15. Rapport/Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

⁵ Jacobson, Magnus., Heikkilä, Mia. Maskulinitet och jämställd skola - arbete för ökad trygghet och bättre studieresultat: 7. Rapport/Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

⁶ Jacobson, Magnus., Heikkilä, Mia. Maskulinitet och jämställd skola - arbete för ökad trygghet och bättre studieresultat: 25. Rapport/Sveriges Kommuner och Landsting, 2018.

⁷ Brottsförebyggande Rådet. Våldtäkt och sexualbrott. Sidan senast uppdaterad 2018-04-04.

<https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html> (Hämtad 2018-05-16).

Om undervisningen

Denna lärarhandledning syftar till att ge dig som lärare ett metodmaterial för sju lektionstillfällen med diskussions-, och reflektionsövningar i mindre grupper. Såväl lektionerna som övningarna utgår från boken och/eller podden "Allt vi inte pratar om" som är skriven av Ida Östensson och Thor Rutgersson, och utgår från sex olika teman. Temana är tänkta att behandlas under ett lektionstillfälle vardera och presenteras i följande stycke.

På hemsidan www.alltviintepratarom.se finns mer information, samt tips för vidare lyssning/läsning/tittning för alla teman. Klicka er in på "Läs mer" under varje poddavsnitt och sedan på "Fördjupning".

Sammanfattning av våra sex teman

Sommaren 2016 släppte Make Equal satsningen #Killmiddag. Ambitionen med #Killmiddag är att ge killar och män chansen att börja med sig själva, i kampen för ett jämställt och jämlikt samhälle. #Killmiddag är ett sätt för män att i en trygg miljö prata om hur det är att vara kille/man. De som deltar under en killmiddag får tydliga instruktioner samt frågor att svara på. En behöver inte vara påläst om ämnet för att gå på/arrangera en killmiddag. Läs mer på <http://killmiddag.se>. Killmiddag blev ett framgångsrikt koncept och vi bestämde oss för att fördjupa oss ännu mer i vilka frågor killar och män känner att de inte kan prata om.

Sommaren 2017 skickade Make Equal ut en enkät till män med frågan "vad skulle du prata om ifall ingen dömde dig?". Av svaren som kom in gick det att se tydliga mönster och vi kunde sälla fram sex huvudspår. Dessa blev kärlek, skörhet, sex, flyktvägar, ego och vänskap. Resultatet blev "Allt vi inte pratar om" som syftar till att inspirera killar att prata om just dessa ämnen, eller teman, som därför har tilldelats ett kapitel var i boken, och ett avsnitt var av podden. Nedan följer en snabb sammanfattning av var och ett av dem.

Kärlek

Under detta tema faller sådant som hur det känns att älska eller att vara älskad, att kärlek kan vara en massa olika saker samt både egna och omvärldens förväntningar på, och idéer om, hur ett förhållande bör fungera och se ut.

Skörhet

Vad är en typisk man? Med skörhet menas här att visa sig svag, osäker eller sårbar. Under detta tema behandlas sådant som att känna en sak inuti men visa upp något annat utanpå, om hur det känns att vara ledsen och gråta och om att kunna bemöta en kompis som behöver känslomässigt stöd.

Sex

Här behandlas temat sex i termer av förväntningar på sex samt tankar om vad sex är. Det handlar även om relationen till den egna kroppen, om grupstryck och press, samt om porren - hur påverkar den oss?

Flyktvägar

Med flyktvägar menas sådana knep en lätt tar till - medvetet eller inte - för att slippa må dåligt. Detta tema handlar om vad vi själva gör för att slippa jobbiga känslor - skjuter vi undan sådant som känns tungt att tänka på eller prata om? Hur påverkas en själv och andra runt omkring av det?

Vänskap

Enligt statistiken saknar vad femte man en nära vän, vad beror det på? Här berörs sådant som grupstryck, grabbig jargong och känslomässigt stöd - går det verkligen att prata om vad som helst med killkompisarna?

Ego

Detta tema fokuserar på självcentrering, status och stolthet. Är det svagt att be om ursäkt om man gjort fel? Det handlar även om osäkerhet kring att räcka till och hur sådan kan ta sig uttryck - exempelvis som bekräftelsebehov, svartsjuka eller tävlingsinstinkt.

Förberedelser

Vad du behöver göra innan lektionerna

- Du behöver boken. I en bifogad bilaga finns information om hur du köper den.
- Se till att själv ha läst boken innan du sätter igång arbetet med eleverna.
- Välj om du tycker eleverna ska arbeta utifrån utdrag ur boken eller utifrån att ha lyssnat på poddavsnittet.
 - Håll i åtanke att boken och podden har något olika upplägg. På tema "sex" finns två avsnitt i podden, till alla andra bara ett.
- Diskussionsfrågorna tillhörande varje tema är många. Se till att ha valt ut ett antal inför varje lektionstillfälle som går ihop med mängden tid som är avsatt för detta.
 - Tanken är att eleverna ska diskutera dessa i mindre samtalsgrupper. Det kan därför underlätta att skriva ut de valda frågorna så varje grupp får varsitt ark, eller att ställa i ordning en frågelista i en powerpoint som kan visas för alla samtidigt med projektor.
- Var normkritisk
 - Utgå inte från att eleverna har varit kära, haft sexuellt umgänge eller annan intim relation.
 - Utgå inte från heteronormen. Det innebär att utgå från att dina elever har olika sexualiteter och könsidentiteter när du formulerar dig eller diskuterar.

Tips för att skapa en så positiv upplevelse för eleverna som möjligt

- De ämnen som tas upp under lektionerna kan väcka jobbiga känslor. Informera i förväg vad lektionen kommer att handla om.
- Innan ni startar kan du tydliggöra att det inte är något måste att delta aktivt i alla samtal eller övningar. Det är närsomhelst möjligt att säga "pass" och välja att inte svara.
- Det kan vara bra att ha en "kisspaus" mitt i lektionen. Det ger en lucka för den som kanske blivit illa till mods av någon övning att obemärkt avbryta sitt deltagande på ett naturligt sätt. För att det ska fungera är det viktigt att nämna mittenpausen redan innan lektionen. Då vet personer som eventuellt vill lämna att en chans till att göra det på ett diskret sätt snart kommer. Om någon/ några personer väljer att inte komma tillbaka efter pausen är det viktigt att enskilt följa upp med dem hur de mår och hur de upplevde lektionen.
- Vissa frågor kan väcka starka känslor eller jobbiga minnen. I en bilaga i slutet av denna handledning finns en lista över kostnadsfria organisationer och verksamheter dit ungdomar kan vända sig. Denna bilaga kan förslagsvis skrivas ut och delas ut till alla innan lektionen börjar (då behöver ingen elev aktivt be om tips, vilket annars kan kännas jobbigt) eller sättas upp i klassrummet.
- För ytterligare tips på hur du kan hantera starka känslor i klassrummet och skapa en trygg miljö är exempelvis en skolkurator bra att bolla med och kunna hänvisa till. Det är också bra om skolkuratoren är informerad inför att du som lärare kommer att köra igång med detta arbete.

Nödvärdigt material för inläsning

För att kunna använda sig av denna lärarhandledning krävs att du som ska hålla i undervisningen har läst boken "Allt vi inte pratar om". Detta eftersom det är den handledningen är byggd utifrån. Eleverna behöver antingen lyssna på podden eller läsa boken/delar av boken.

Kort om boken

Boken "Allt vi inte pratar om" är skriven av Make Equals grundare Ida Östensson samt författaren Thor Rutgersson. Den består av sex kapitel - ett per tema. Boken finns som både fysisk bok, e-bok och ljudbok. I en bilaga på sida 30 finns mer information hur du går tillväga för att beställa den.

Kort om podden

"Allt vi inte pratar om - podcast" består av sex avsnitt - ett per tema - och går att lyssna på kostnadsfritt där poddar finns. Den hittas allra enklast på:

<http://alltviintepratarom.se/podcast/>

Så här funkar det

Undervisningens disposition

Denna lärarhandledning syftar till att ge dig som lärare ett metodmaterial för att kunna hålla sju lektioner om minst 45 minuter med diskussions- och reflektionsövningar i mindre grupper. Alla lektioner, förutom lektion 1, följer samma ram och har likadan disposition. Det som skiljer dem åt är att varje lektion är baserad på ett av bokens sex teman. Lektion 1 är tänkt att fungera som ett introduktionstillfälle och baseras alltså inte på något tema - därför ser den lektionen annorlunda ut och har en egen ram.

Till varje tema, och alltså till var och en av lektionerna 2-7, hör ett visst antal uppvärmningspåståenden, diskussionsfrågor, utmaningar samt en skriftlig, individuell uppgift. Vad som menas med dessa olika förtydligas nedan.

Uppvärmningspåståenden

Ett antal korta JA/NEJ-påståenden ställs till eleverna som första övning. Dessa är tänkta att göra eleverna varma i kläderna och ge en känsla för ungefär vad som kommer pratas om under resten av lektionen. Du kan till exempel läsa upp påståendena högt till hela gruppen och sedan välja om eleverna ska svara högt tillsammans eller enskilt och tyst inne i huvudet. Du kan också be eleverna blunda och räkka upp handen så att du som lärare får lite koll på var klassen befinner sig i relation till frågorna, samtidigt som de inte behöver svara inför sina klasskamrater. Om er skola har tillgång till någon digital tjänst, såsom Mentimeter, är det ett bra sätt att genomföra uppvärmningen anonymt.

Diskussionsfrågor

Till varje tema kommer ett antal diskussionsfrågor. Innan lektionen väljer du ut ett antal av dessa som eleverna ska svara på samt prata om i grupper om 2-3

personer. Detta görs efter att uppvärmningspåståendena besvarats.

En diskussionsfråga till hela gruppen

Till varje tema finns även en specifik fråga som är tänkt att ställas i helgrupp. Denna hittas under de andra diskussionsfrågorna, under rubriken "Fråga för helgruppsdiskussion". Tanken är att den ska ställas när grupperna diskuterat klart och fungera som en avrundning av övningen.

Utmaningar

Till varje tema finns en rad utmaningar som eleverna ska tilldelas i slutet av lektionen. Utmaningarna är tänkta att utföras efter lektionen, och inte nödvändigtvis i skolmiljö. Eleverna kan få välja en utmaning själva från listan, eller så väljer du som lärare ut en utmaning i förväg som alla ska genomföra.

Skriftlig, individuell utvärdering

Till varje tema finns ett antal frågor eleverna kan få svara på i en individuell, skriftlig reflektionsuppgift. Syftet med den är inte examinerande på något sätt. Den är tänkt som ett sätt för eleverna att få reflektera över sin upplevelse och identifiera egna känslor kring temat och det som diskuterats. Detta görs i mån av tid, och går också att ge som hemuppgift.

Din roll som lärare

Du som lärare håller i lektionen. Din främsta roll är att leda samtalet mellan eleverna enligt handledningens instruktioner, inom given tidsram. Du ansvarar för att samtalen håller god ton, att situationen blir trygg för alla samt för att fördela ordet så alla som vill får prata lika mycket. Kränkningar, lögner eller faktafel bör självklart bemötas, men på ett konstruktivt sätt utan pekpinna. I en bilaga till denna handledning har vi sammanställt ett antal vanliga frågor, kompletterat med förslag på hur dessa kan bemötas. Om du känner dig osäker på vad du ska svara på en fråga kan du förhoppningsvis bli hjälpt av i den.

Gruppindelning och hur tänka kring kön

“Allt vi inte pratar om” riktar sig till de som definierar sig som killar, men lärarhandledningen går att genomföra även i könsblandade klasser. Då kan det dock vara fördelaktigt att gruppindela klassen utefter kön. Syftet med lärarhandledningen är främst att de som definierar sig som killar ska jobba med hur de kommunicerar med *varandra* och inte till andra. Även om de ämnen som behandlas är viktiga för alla att diskutera och reflektera över. Ofta är personer som inte definierar sig som kille uppväxt med att prata om känslor då detta ofta lärs upp i tidig ålder. För att det inte ska bli ojämnt i samtalen ser vi gärna att killar får prata med andra killar eftersom det annars finns risk för att de som inte definierar sig som killar får ta en ledande roll i och ansvar för samtalet.

Väljer du att hålla könsseparerade grupper är det dock viktigt att inte osynliggöra de av oss som inte vill eller kan definiera sig själva enligt den så kallade tvåkönsnormen. Ett tips är att dela in klassen i grupperna "de som definierar sig som kille" och "de som inte definierar sig som kille".

OBS: Dina åsikter är värdefulla och vi tar gärna emot feedback från dig! Efter genomförd handledning får du gärna mejla om vad som var bra eller mindre bra enligt dig (och dina elever) till info@makeequal.se.

Lektionsupplägg

Lektion 1

Den första lektionen skiljer sig i upplägg från de övriga och har därför ett eget upplägg. Detta eftersom första lektionen inte knyter an till något visst tema, utan är tänkt att fungera som en introduktion till vad "Allt vi inte pratar om" är. Nedan följer instruktionerna för lektionen steg för steg.

1. Berätta om vad konceptet "Allt vi inte pratar om" är samt vad de kommande lektionerna som ska hållas går ut på. Ett tips är att använda den information som ges i denna handledning på sida 2 (under rubrikerna "Inledning" och "Vad är "Allt vi inte pratar om?").
2. Berätta kort om Make Equal som står bakom satsningen.
3. Låt eleverna läsa sida 1-13 i boken "Allt vi inte pratar om". Se till att alla ges den tid de behöver för att hinna med.
4. Låt eleverna genomföra den så kallade "**fyrhörnsövningen**" 3-4 gånger. För den som inte använt sig av fyrhörnsövningar tidigare finns instruktioner för denna i nästkommande avsnitt på sida 15.
5. Fortsätt med den så kallade "**brainstormövningen**". Instruktioner till denna återfinns i nästkommande avsnitt under "övningar till lektion 1" på sida 16.
6. Håll en avslutande runda där eleverna en och en kort får säga vad de tyckte om lektionen och vilka förväntningar de har på kommande lektionstillfällen.

Lektion 2 - 7

I detta avsnitt ges ett uppläggsförslag för de övriga sex lektionerna. Strukturen och upplägget för alla lektioner ser alltså likadana ut. Det som skiljer dem åt är att varje tillfälle ska behandla varsitt tema. Till varje lektion hör därför olika uppvärmningspåståenden, diskussionsfrågor, utmaningar och skriftlig reflektionsuppgift. Dessa återfinns i nästa avsnitt under rubriken "tillhörande lektionsmaterial".

Nedan följer instruktionerna för lektion 2-7 steg för steg.

Uppvärmning

1. Låt eleverna läsa ett utdrag ur det aktuella kapitlet i boken eller lyssna på poddavsnittet/avsnitten.
(OBS! väljer du att låta eleverna lyssna på podden inför övningarna, tänk på att det är *två* avsnitt på tema sex; avsnitt 1 ("SEX - del 1") och avsnitt 7 ("SEX - del 2").
2. Håll en inledande runda där gruppen en i taget erbjuds berätta vad de tyckte. Exempelvis kan varje person få säga vad de tyckte var den bästa respektive minst bra biten. Om det är en stor grupp bör ni dela in den i mindre enheter inför denna runda, alternativt låta eleverna dela med varandra två och två.
3. Dags för **uppvärmningspåståenden**. Läs upp påståendena högt . Eleverna kan antingen svara rakt ut eller tysta för sig själv i huvudet.

Diskussion

4. Gå vidare till de **diskussionsfrågor** som du i förväg valt att eleverna ska samtala om. Dela upp eleverna i grupper om 2-3 personer. Dela antingen ut ett ark med frågorna till varje grupp eller ha frågorna synliga längst fram i rummet via projektor.
5. Om tid finns; byt grupper i mitten av övningen och dela ut nya diskussionsfrågor.
6. När grupperna börjar bli klara ställer du en **fråga för helgruppsdiskussion**.

Avrundning

7. Be eleverna sätta sig som vanligt och gå vidare med **utmaningarna**. Antingen väljer du i förväg ut en utmaning alla elever ska genomföra eller så låter du eleverna välja en egen utmaning från listan som hör till temat.
8. Summera lektionen med en avslutande runda där alla erbjuds berätta om något nytt de lärt sig idag eller vad som var bäst med lektionen.
9. I mån av tid kan eleverna göra den **individuella, skriftliga reflektionsuppgiften**. Den går också att ge som hemuppgift.

Lektionsövningar

Övningar till lektion 1

Nedan finns instruktioner till de övningar som ska genomföras under lektionens gång.

Fyrahörnsövningen

Fyrahörnsövningen är tänkt att fylla ungefär samma funktion som uppvärmningspåståendena gör för de övriga lektionerna. Nedan följer instruktioner för övningen steg för steg.

- En fråga ställs till gruppen, sedan ges fyra svarsalternativ som tilldelas varsitt hörn i rummet. Deltagarnas uppgift är sedan att välja det av de fyra hörnen som de håller med mest.
- När alla ställt sig i ett hörn får personerna i vardera hörn prata med varandra om sitt valda alternativ. Ge dem fem minuter.
- Efteråt får några personer i varje hörn berätta varför de valde just det hörnet.
- Det kan vara bra att inleda med ett uppvärmningsförsök så alla förstår instruktionerna. Det ska vara enkla och oproblematiska saker som "Jag tycker om glass" eller "Sommarlov är skönt".

Exempel på frågor att ställa till eleverna:

- "Vilka har något att vinna på ett mer jämställt samhälle?"
 1. Minoritetsgrupper.
 2. De av oss som inte definierar oss som män
 3. De som missgynnas av starka könsroller
 4. Alla.

- “Vad är det svåraste med att definiera sig som kille?”
 1. Att man förväntas vara på ett visst sätt, typ inte bry sig om skolan
 2. Att det inte är lika okej att vara osäker eller ledsen som det är för andra
 3. Att det finns en koppling mellan vissa intressen och ett visst utseende och vad som är ansett “manligt”
 4. Grabbig jargong och gruppträck

Brainstormövningen

Denna övning ska fungera som ett sätt att börja prata om könsroller och vilka förväntningar som följer av dem. Det är även tänkt att synliggöra att denna typ av könsnormer har negativ inverkan på oss alla.

Instruktioner för övningen ges nedan, steg för steg.

- Se till att eleverna sätter sig i grupper om 4-5.
- Ge grupperna tre minuter att skriva ned så många egenskaper de kan komma på som de fått lära sig är typiskt manliga respektive kvinnliga.
- Efter de tre minuterna går ni i helgrupp genom alla ord som skrivits ned och skriver upp dem på varsin sida av tavlan.
- Diskutera:
 - Finns det tydliga skillnader mellan orden på tavlan? om ja; varför är det så?
 - Tror ni att någon passar in i precis alla ord på ena sidan och inget på den andra?
 - Titta på orden ni skrivit upp; kan det vara jobbigt att passa in på någon av sidorna?
 - Kan det vara jobbigt att *inte* passa in på någon av sidorna?

Övningar till lektion 2-7

Nedan finns lektionsmaterial till lektionstillfälle 2-7. Det vill säga det som behövs för att kunna genomföra de olika diskussions- och reflektionsövningarna som hör till lektionerna; uppvärmningspåståenden, diskussionsfrågor, utmaningar och en individuell skriftlig reflektionsuppgift för ett tema i taget.

Tema kärlek - tillhörande lektionsmaterial

Uppvärmningspåståenden – svara JA/NEJ om de stämmer på dig:

- Jag har varit kär i någon.
- Jag känner mig älskad (av exempelvis familj, vänner, partner osv).
- Jag har varit olyckligt kär.
- Jag har blivit besviken på någon jag tycker om.

Diskussionsfrågor:

- Vad innebär ett bra förhållande för dig?
- Kan du ge exempel på vilka ord och handlingar som skulle kunna skada ett förhållande?
- Har du någon gång varit kär/förälskad/intresserad av någon?
Följdfråga: Om ja, hur känns det?
- Har du känt press på att ha ett förhållande?
Följdfråga: Tror du att det är vanligt att en känner press?
- Hur tänker du kring tvåsamhetsnormen?⁸

Fråga för helgruppsdiskussion:

- Vad är kärlek för er?

(Kan vara kärlek till ett husdjur, föräldrar, vänner osv.)

⁸ Begreppsförklaring tvåsamhetsnormen: Förväntningen om att personer ska leva två och två. Enligt normen ska dessa helst vara man och kvinna. Tvåsamhetsnormen är även en social press på att inte vara singel efter en viss ålder.

Utmaningar:

1) Öva på att bryta oskrivna regler när du pratar om kärlek med andra. Utgå exempelvis inte från att dina kompisar är intresserade av personer av ett visst kön. Du kan bland annat testa att byta ut orden "pojk/flickvän" till "partner" eller "han/hon" till "hen". Det kommer få kompisar att känna sig mer trygga i att öppna sig för dig om du inte antar att de är på ett visst sätt (till exempel heterosexuell).

2) Träna på att inte heller anta HUR dina kompisar är intresserade av någon, exempelvis att killkompisarna bara vill ligga eller egentligen inte bryr sig om personer de är ihop med eller dejtar. Även den som inte säger det rakt ut eller visar det kan vara besviken eller sårad i en relation. Träna på att se det, och på att erbjuda ett snack eller tröst.

3) Berätta för en killkompis att du tycker om eller älskar honom och varför.

Ta frågorna från lektionen och prata om dessa med andra killkompisar som inte går i klassen!

Individuell, skriftlig reflektionsuppgift

Svara på följande frågor:

- Fundera över dagens tema, vad tar du med dig?
- Varför är det viktigt att prata om kärlek tror du?
- Fundera: vad är det bästa och sämsta med kärlek?
- Var något med dagens övningar jobbigt, konstigt eller oklart?

Förklara!

Tema skörhet - tillhörande lektionsmaterial

Uppvärmningpåståenden – svara JA/NEJ om de stämmer på dig:

- Det händer ibland att jag hakar på en viss sorts snack som jag egentligen inte tycker är OK.
- Jag har känt mig stressad över skolan, men pratar inte om det.
- Ibland när jag velat gråta har det inte gått.
- Det är lättare att vara öppen med hur man tänker och känner om saker online än offline.

Diskussionsfrågor:

- När var du riktigt ledsen senast?
Följdfråga: Hur uttryckte du det?
- Hur känns det att vara ledsen och vad kan få dig att gråta? Hur känns det i kroppen? Känns det olika när gråten "bubblar upp" och när den håller sig nere?
- Har du lätt att bli arg och irriterad?
Följdfråga: Har du någon gång ångrat att du blev arg och irriterad i en situation? Hur skulle du vilja ha reagerat istället?
- Vågar du söka stöd eller prata ut med andra killar när du behöver hjälp eller är ledsen? Följdfråga: Hur reagerar du själv när andra är ledsna eller behöver stöd på något sätt?
- Vad tror du kan hända om en trycker undan sina känslor?
Följdfråga: Varför tror du att en trycker undan känslor?

Fråga för helgruppsdiskussion:

- Varför, tror ni, att killar ofta kan ha det svårare att visa sig sköra än andra?

Utmaningar:

1) Ha en anteckning i mobilen under en vecka och skriv ner de gånger du känner dig nedstämd. Hur märker du när du är ledsen? Var i kroppen känns det? Kan du se mönster i vad som gör dig ledsen? Om du har någon du litar på: dela med dig av resultatet.

2) Sätt dig ned med en penna och ett papper. Först gör du en lista på egenskaper du tror andra ser hos dig. Sedan gör du en lista på egenskaper hos dig som ingen annan än du ser. Jämför listorna - är det något som skiljer dem åt? Varför tror du det är så? Skulle du vilja att det var annorlunda?

3) Det är mycket som kan kännas svårt eller läskigt med relationer (till familj, partner, vänner, husdjur osv). Fundera över vad du är rädd för i dina relationer. Är du till exempel rädd för att bli bortglömd, lämnad eller missförstådd? Berätta för en killkompis, och fråga sedan om hans rädslor.

Ta frågorna från lektionen och prata om dessa med andra killkompisar som inte går i klassen!

Individuell, skriftlig reflektionsuppgift

Svara på följande frågor:

- Fundera över dagens tema, har du lärt dig något nytt? Vadå?
- Varför är det viktigt att prata om skörhet tror du?
- Vad innebär skörhet för dig? När visade du skörhet sist?
- Vilken/vilka utmaningar valde du att genomföra på förra temat? Varför valde du det/dessa? Hur gick det?

Tema sex - tillhörande lektionsmaterial

(OBS! väljer du att låta eleverna lyssna på podden inför övningarna, tänk på att det är två avsnitt som handlar om sex och som hör ihop med varandra. Avsnitt 1 ("SEX - del 1") och avsnitt 7 ("SEX - del 2").

Uppvärmningpåståenden – svara JA/NEJ om de stämmer på dig:

- Det är lätt att känna av om någon vill ha närhet eller inte.
- Man får lära sig tillräckligt mycket om sex i skolan.
- Det finns någon eller några jag kan vända mig till om jag har funderingar som rör kropp eller sex.
- Det är vanligt att kolla på porr.

Diskussionsfrågor:

- Vad är egentligen sex?
- Finns det en press på att ha sex? Om ja, varför då?
Följdfråga: På vilket sätt tycker du att den pressen märks?
- Om du har frågor eller funderingar kring sex, kan du prata med dina killkompisar då?
Följdfråga: Varför/varför inte?
- Varför tror du att det är viktigt att inte flörta med/pussa/ta på någon som inte vill?
- Finns det någon skillnad mellan sex och porr? Om ja, vad är skillnaden?
- Tror du att porr kan påverka vår syn på sex? På vilka sätt?

Fråga för helgruppsdiskussion:

- Tycker ni att det generellt finns en stark förväntan i samhället att alla människor måste ha sex? Varför tror ni det är så?

Utmaningar:

1) Läs på om sex! På exempelvis UMO.se finns massor av fakta om såväl sex och samtycke som skydd och sjukdomar.

2) Kolla på YouTube-klippen nedan med en killkompis (eller flera). Prata sedan om vilka tankar de väckte och varför det är så viktigt att prata om gränser.

<https://www.youtube.com/watch?v=6i0JAfxbbKc>

<https://www.youtube.com/watch?v=WgwF8N326lw>

3) Nästa gång du ser två personer ha sex i till exempel en film, fundera över om, och i så fall hur, de visar samtycke.

Ta frågorna från lektionen och prata om dessa med andra killkompisar som inte går i klassen!

Individuell, skriftlig reflektionsuppgift

Svara på följande frågor:

- Vad var det bästa med dagens tema? Vad tar du med dig?
- Varför är det viktigt att prata om sex tror du?
- Varför är det viktigt att prata om samtycke?
- Välj en av frågorna som diskuterades under lektionen och fördjupa ditt svar här.

Tema flyktvägar - tillhörande lektionsmaterial

Uppvärmningpåståenden – svara JA/NEJ om de stämmer på dig:

- Jag har saker jag inte pratar med någon om.
- Jag skämtar ofta bort sådant jag tycker är jobbigt att prata om.
- När jag känner mig nedstämd gör jag något annat för att slippa tänka på det.
- Ibland skjuter jag upp sådant som känns tråkigt eller svårt istället för att ta tag i sakerna direkt.

Diskussionsfrågor:

- Ibland agerar vi ologiskt när vi mår dåligt. Istället för att försöka lösa problemen så gör vi andra saker för att slippa tänka och känna så mycket (t.ex. spela datorspel, festa, träna, plugga, sova, äta). Kan det vara så för dig ibland? Vad gör du då?
- När du gör saker för att slippa må dåligt, hur tror du det påverkar andra runt omkring dig?
- Vad tror du händer om du flyr från problem istället för att lösa dem? Hur påverkas du av att du flyr?
Följdfråga: Kan du ge exempel på vad du tror skulle vara bättre för dig själv istället för att fly från problem?
- Om du inte klarar av att lösa ett problem, vad kan du göra för att problemet inte ska få dig att må så dåligt?
- Om ett problem du har inte går att lösa, hur känns det? Vad kan du göra för att problemet inte ska få dig att må så dåligt?
Följdfråga: Kan du prata om det med dina killkompisar?

Fråga för helgruppsdiskussion

- Kan ni ge exempel på flyktvägar? Tror ni att vissa flyktvägar kan vara mer skadliga än andra?

Utmaningar:

1) Finns det saker du aldrig pratat om och istället gör allt du gör för att undvika att komma in på i samtal med andra? Det kan exempelvis vara en närståendes sjukdom/död eller annan jobbig upplevelse. Gör ett försök att prata med någon om det ändå. Om det känns för läskigt att göra det med någon face to face finns det anonyma chatter man kan vända sig till som ett första steg. Till exempel: <http://underkevlaret.se/>, <http://killfrågor.se/> eller <http://bris.se/>.

2) Försök minnas när du senast grät. Var det länge sedan? Fundera över vad du skulle kunna göra för att släppa fram gråten. Finns det någon film eller låt som gör att du blir rörd?

3) Ta tag i något som du skjutit upp! De allra flesta av oss har något vi borde göra men inte har gjort för att det känns jobbigt eller tråkigt. Till exempel lämna in en uppsats, leta upp den där biblioteksboken vi tappat bort eller be om ursäkt för något vi gjort.

Ta frågorna från lektionen och prata om dessa med andra killkompisar som inte går i klassen!

Skriftlig reflektionsuppgift

Svara på följande frågor:

- Fundera över dagens tema, har du lärt dig något nytt du kan ta med dig även utanför klassrummet?
- Varför tror du att det är dåligt att fly från problem och tunga känslor?
- Vad för konsekvenser kan det få?
- Var något i övningarna jobbigt, konstigt eller oklart? Förklara!

Tema vänskap - tillhörande lektionsmaterial

Uppvärmningpåståenden – svara JA/NEJ om de stämmer på dig:

- När jag kramar en annan kille avslutar jag ofta med en klapp på ryggen.
- Jag betar mig likadant med killkompisar som jag gör med andra kompisar.
- Jag vågar visa mina känslor inför andra killar.
- Jag och mina killkompisar är bra på att stötta varandra.

Diskussionsfrågor:

- När känner du dig ensam och hur känns det?
Följdfråga: Är det okej att vara ensam? Varför/varför inte?
- Har du upplevt grupptryck någon gång? Hur kändes det?
- Säger du till dina vänner att du tycker om dem och att de är viktiga för dig? Varför/varför inte?
Följdfråga: Brukar dina killkompisar säga till dig att de tycker om dig och att du är viktig för dem?
- Tror du killar visar mindre känslor för sina kompisar än andra?
Följdfråga: Om ja - vad tror du det beror på?
Följdfråga: Om ja - skulle du vilja ha det annorlunda med dina killkompisar? Varför/varför inte?
- Kan du och dina killkompisar ibland prata eller bete er på ett sätt som gör att andra inte känner sig välkomna?
Följdfråga: Hur skulle ni kunna förändra det?
- Kan du säga till dina kompisar när du är arg eller besviken på dem?

Fråga för helgruppsdiskussion:

- Enligt statistiken saknar var femte man en nära vän. Varför då tror ni?

Utmaningar:

1) Kramar du killar på samma sätt som du kramar andra? Många killar klappar varandra på ryggen vid en kram, testa att inte göra det och kramas istället såsom du skulle göra med exempelvis din förälder.

2) Bjud in en killkompis/killkompisar för att ses och bara prata istället för att exempelvis spela spel, kolla på tv eller hålla på med telefonerna.

3) Uppmuntra dina killkompisar att dela med sig av sina känslor genom att ställa specifika frågor, typ: hur mår du just nu? Hur är din relation med dina föräldrar? Är det något i ditt liv som känns jobbigt? Vad drömmer du om?

Ta frågorna från lektionen och prata om dessa med andra killkompisar som inte går i klassen!

Individuell, skriftlig reflektionsuppgift

Svara på följande frågor:

- Fundera över dagens tema, vad var mest och minst intressant?
- Varför är det viktigt att prata om vänskap?
- Vad är vänskap för dig?
- Efter det som sagts idag: tror du att det är svårare för killar och män med vänskaper?
- Var något med dagens tema jobbigt, konstigt eller oklart?

Tema ego - tillhörande lektionsmaterial

Uppvärmningpåståenden – svara JA/NEJ om de stämmer på dig:

- Ibland tar jag nog för mycket plats i klassrummet.
- Jag kan bli svartsjuk när någon jag tycker om umgås med andra.
- Jag får en kick när jag får mycket likes på sociala medier.
- Jag har ett bra självförtroende.
- Jag har behandlat någon illa för att få status.
- Jag tycker det är svårt att erkänna när jag har gjort något fel.

Förslag på frågor:

- Har du någon gång varit avundsjuk eller svartsjuk? Hur känns det?
Följdfråga: Vad är skillnaden på avundsjuka och svartsjuka?
- Finns det en bild av hur en kille "ska vara"? Kan du ge exempel på hur du har fått lära dig att en kille ska/inte ska vara?
Följdfråga: Har du någon gång känt att du inte lever upp till den bilden?
- Vad tror du händer när en kille inte är som det förväntas att killar ska vara?
- Hur känns det om någon ifrågasätter dig inför andra?
- Brukar du jämföra dig med andra killar? Hur? Varför tror du att du gör det?
- Har du svårt att säga förlåt eller be om ursäkt till andra?
Följdfråga: Hur känns det när andra killar ber dig om ursäkt?

Fråga för helgruppsdiskussion:

- Vad innebär det att ha ett stort ego? Skulle du säga att du har ett ego?

Utmaningar:

1) Känner du ibland svartsjuka eller avundsjuka? Varför tror du att du gör det? Tror du att det kan bero på osäkerhet hos dig själv? Prata med en vän och se om ni har liknande erfarenheter!

2) Ofta avbryter vi folk utan att tänka oss för. Tänk lite extra på att låta den andra personen prata klart nästa gång du har ett samtal med någon. Märkte du någon skillnad? En annan bra grej för att ge andra talutrymme är att fråga dem frågor. Fundera kring om du är bra på att ställa frågor till andra och utmana dig själv att ställa fler frågor i nästa samtal du har.

3) Se YouTube-klippen nedan och diskutera med en vän/vänner. Är det något med huvudkaraktärernas beteende som du/ni tycker är omanligt? Varför, varför inte?

<https://www.youtube.com/watch?v=Ow-tcvoNzpA>

<https://www.youtube.com/watch?v=Mz0S4a-dCY0&t=91s>

Ta frågorna från lektionen och prata om dessa med andra killkompisar som inte går i klassen!

Individuell, skriftlig reflektionsuppgift

Svara på följande frågor:

- Fundera över dagens tema, har du lärt dig något nytt om dig själv?
- Varför är det viktigt att prata om ego tror du? Vad för nytta kan du ha av den här lektionen i framtiden?
- Varför tror du att det finns en bild av hur en kille/man "ska vara"? Kan du göra något för att påverka den? Isåfall vad?
- Var något jobbigt, konstigt eller oklart? Förklara!

- Vilken/vilka utmaningar valde du att genomföra på föregående tema? Varför valde du den/dessa? Hur gick det?

Bilaga - kompletterande information

I denna bilaga återfinns praktisk information om hur och var det går att köpa boken och hitta podden, samt tips på externa föreläsare för den som vill fördjupa sig. Bilagan innehåller även en utskriftsvänlig lista på stödverksamheter för unga, en ordlista samt en sammanställning av vanliga frågor och påståenden, med förslag på svar du som lärare kan använda dig av.

Att köpa boken

Boken "Allt vi inte pratar om" finns som både fysisk bok, e-bok och ljudbok.

- För den som vill beställa fysiska böcker finns de att köpa via Adlibris eller Bokus. Boken kostar då 54:- st.
- Den som vill beställa över 50 ex (exempelvis en till varje elev eller flera stycken i många klasser) kan få en viss mängdrabatt genom att istället göra en beställning via Bonnier.

Kontaktuppgifter:

- Tel: 08-696 80 92
- Mejl: torgny.lundin@bonnierforlagen.se

Att hitta podden

"Allt vi inte pratar om - podcast" går att lyssna på kostnadsfritt där poddar finns. Den hittas dock allra enklast på:

<http://alltviintepratarom.se/podcast/>

Tips på externa föreläsare

Blev du inspirerad av denna lärarhandledning? Känner du dig nyfiken på fördjupning, eller ser du ett behov av att prata mer om något särskilt tema? Det finns många externa föreläsare som är proffs på något av de teman som behandlas i "Allt vi inte pratar om". Här kommer några tips från oss:

- **Kärlek**

- Tjej-, trans- och ungdomsjourer. På <http://tjejjouren.se> finns en lång lista över sådana. På den kan du hitta vidare till dina lokala jourverksamheter.
- www.unizon.se
- <http://visuelldrog.se>

- **Skörhet**

- <http://underkevlaret.se>
- <http://lockerroomtalk.se>

- **Sex**

- <http://unizon.se>
- <http://visuelldrog.se>
- <https://karleksakuten.se/>

- **Flyktvägar**

- <http://underkevlaret.se>

- **Vänskap**

- <http://friends.se>

- **Ego**

- <http://underkevlaret.se>
- <http://lockerroomtalk.se>

Tips på var den som vill prata mer kan vända sig

- **Elevhälsan** - alla elever på en skola har rätt att vända sig till ett elevvårdsteam. Där finns kuratorer, psykologer och sjuksköterskor som hjälper de som behöver prata eller som mår dåligt.
- **UMO** - om du vill hitta mer information eller prata anonymt om något som känns pinsamt eller jobbigt att fråga om. Länk: <http://umo.se>
- **BRIS** - hit kan du ringa, maila eller chatta med någon om allt från vädret till psykisk ohälsa eller akuta problem. Länk: <http://bris.se>
- **Bup** - Barn- och ungdomspsykiatri. Erbjuder stöd och behandling till barn och unga med psykiska problem. Länk: <http://bup.se>
- **Tjejjouren.se** - alla tjej/trans/och ungdomsjourer samlat på ett och samma ställe. Jourerna erbjuder ofta samtalsstöd i form av anonym chatt. De har tystnadsplikt. Länk: <http://tjejjouren.se>
- **Jourhavande kompis på Röda korset** - vänder sig till de som är 25 år eller yngre. En kan ringa eller chatta anonymt för att få stöd och prata ut. Länk: <https://rkuf.se/vad-vi-gor/jourhavande-kompis>
- **Killfrågor** - samtalsstöd till dig som är 10-18 år. Här kan du chatta eller maila. Länk: <http://killfragor.se>
- **Elektra** - Erbjuder råd och stöd till den som lever i hederskontext. Länk: <https://elektra.fryshuset.se>
- **Kuling** - mötesplats för dig med vårdnadshavare med psykisk sjukdom. Länk: <http://kuling.nu>

Ordlista - förklaring av vissa begrepp som används i texten

Tvåkönsnorm: den norm i som säger att alla tillhör ett av två möjliga, motsatta kön; man och kvinna. Den säger också att alla identifierar sig som det kön som tillskrevs dem vid födseln och lever efter det könets sociala regler (RFSL 2017).

Kön: går att definiera på olika vis. Ett sätt är att dela upp det enligt följande:

- **Juridiskt kön:** det kön som står registrerat i folkbokföringen och i vissa identitetshandlingar. Kan i Sverige idag enbart anta "man"/"kvinna".
- **Biologiskt kön:** handlar om inre och yttre könsorgan, könskromosomer och hormonnivåer. Handlar även om kroppsbehåring samt hur ens bröstorg ser ut. Rent kroppsligt finns det inte bara två kön, utan en mängd variationer.
- **Socialt kön:** det kön omgivningen uppfattar att en har.
- **Självupplevt kön:** ens *könsidentitet*, det kön en känner sig som.

Cis-person: någon vars könsidentitet och könsuttryck stämmer överens med det kön en tilldelades vid födseln (RFSL 2017).

Transperson: samlingsord för personer vilkas könsidentitet eller könsuttryck inte överensstämmer med det kön en tilldelades vid födsel, utifrån hur ens kropp såg ut och tolkades då (RFSL 2017).

Könsuttryck: Hur en uttrycker sitt kön genom till exempel kläder, kroppsspråk eller socialt beteende (RFSL 2017).

Normkritik: en metod för att granska vad som anses vara "normalt" och varför. Går ut på att ifrågasätta normer genom att peka på dem och de fördelar som kommer av att följa dem samt granska den egna positionen

Vanliga frågor, påståenden och invändningar

Här listar vi vanliga påståenden och frågor du som lärare kan få av elever, och hur du kan bemöta dessa.

Påstående: *Vad är "Allt vi inte pratar om" tänkt att leda till? Hur ska det få våldtäkter/sexuella övergrepp att minska?*

Svar: Syftet är mer än att bara motverka våldtäkter. Tanken är att alla påverkas negativt av de snäva könsroller vi tilldelas på olika sätt. Därför kan också alla vinna på att utmana de rollerna och de föreställningar som kommer på köpet. Till exempel ingår det inte i den traditionella mansrollen att uttrycka känslor eller sårbarhet. I förlängningen riskerar det leda till psykisk ohälsa, eller pysa över på sätt som skadar andra. Alla kan därför vinna på att killar börjar prata om sådant annars inte pratar om i en trygg miljö. Därför finns [#Alltviintepratarom](https://www.alltviintepratarom.se). Du får gärna läsa mer på www.alltviintepratarom.se.

Påstående: *De som deltar är ju skötsamma personer. De som inte är det vill ju inte delta.*

Svar: Allt vi inte pratar om som koncept bygger inte på tanken att det finns "goda, skötsamma" eller "onda" människor. Däremot bygger det på tanken att alla måste vara med för att vi ska åstadkomma förändring.

Fråga: *Varför måste jag delta om jag redan kan prata känslor?*

Svar: Det är fantastiskt om du känner dig trygg i att prata om känslor, tankar och rädslor med andra. Det betyder att du kan vara till stor hjälp för de som inte gör det!

Fråga: *Varför rekommenderar ni könsindelade grupper? Killar och andra ska väl också kunna prata med varandra?*

Svar: personer som inte definierar sig som killar växer ofta upp med att prata om känslor. Killar däremot, förväntas inte göra det. Killar blir därför heller inte tillfrågade i samma utsträckning och får helt enkelt inte träna sig i att göra det på samma sätt. Därför ser vi gärna att killar får prata med andra killar. Detta dels så de får chans att öva, dels för att undvika att samtalen blir ojämna för att de som inte definierar sig som killar tar en ledande roll.

Påstående: *Sexuellt våld är ett problem som är kopplat till invandring.*

Svar: Sexuella ofredanden och brott har alltid funnits i Sverige och det finns bara en övergripande gemensam nämnare - män. Något som #Metoo har visat är att sexuella ofredanden och sexualbrott förekommer på alla nivåer, från alla delar av samhället oavsett etnicitet, ålder, klass och andra faktorer.

Påstående: *Tjejer kan ju också sexuellt ofreda!*

Svar: Ja, alla personer kan sexuellt ofreda, begå brott eller bli våldsam mot andra. Skillnaden är att killar är överrepresenterade i alla de kategorierna vilket gör det viktigt att jobba direkt med just gruppen killar för att motverka detta.

Påstående: *Jag vill inte vara med på det här, jag tror inte att det hjälper.*

Svar: Ingen kan tvinga dig att göra något du inte vill, men det kostar väldigt lite att ge detta ett försök. Om det hjälper dig eller inte vet du heller inte förens du testat. Om inget annat kan du bidra till att hjälpa en vän.